

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2019 ROK

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok realizowany jest przez Urząd Gminy Wizna i stanowi kontynuację szeregu działań zainicjowanych w latach ubiegłych, zgodnych z kierunkami zawartymi w następujących aktach prawnych:

- 2011 r. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2137 z późn. zm);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1030 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz.U. z 2016 r. poz. 1492)
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy na lata 2011-2020 przyjęta uchwałą nr X/243/2011 Rady Gminy z dnia 23 września 2011 roku

Diagnoza Sytuacyjna dotycząca problemów alkoholowych w Gminie Wizna.

- Liczba mieszkańców w Gminie Wizna wynosiła w 2017 roku 4188 z tego powyżej 18 roku życia 3423 .
- Rada Gminy określiła uchwałą Nr XLIII/216/18 z dnia 21 września 2018 r. następującą liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych:
 - do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w ilości **40**.
 - powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w ilości **35**.
 - powyżej 18% zawartości alkoholu, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w ilości **35**.
 - do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo, przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży w ilości **20**.
 - powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży w ilości **7**.
 - powyżej 18% zawartości alkoholu, przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży w ilości **7**.
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2017 rozpatrywała 5 spraw dotyczących osób nadużywających alkoholu.

W 2017 roku w Gminie działał punkt konsultacyjno- informacyjny dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin . W punkcie tym udzielono porad dla poszczególnych kategorii klientów :

- osobom z problemem alkoholowym 15 osób i 73 porad ,

- dorosłym członkom rodzin osób z problemem alkoholowym dla 3 osób i 5 porad
- osobom doznającym przemocy w rodzinie dla 2 osób i 5 porady
- Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji. Większe ryzyko niesie za sobą tylko palenie tytoniu i nadciśnienie tętnicze.
- Problem nadużywania alkoholu często wiąże się z występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie (przemocy fizycznej, psychicznej bądź ekonomicznej).
- W ramach prac w/w. Zespołu Interdyscyplinarnego prowadzona jest procedura „Niebieskiej Karty”. W skład zespołu wchodzi między innymi przedstawiciel GKRPA, a do pracy w grupach roboczych w miarę potrzeb zapraszany jest pełnomocnik
- **Liczba ofiar przemocy wg Niebieskiej Karty.**

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba ofiar przemocy wg Niebieskiej Karty	1	8	9	7	13	15	8

- **Liczba osób, którym udzielono pomocy w związku z przemocą.**

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba osób	2	16	18	14	26	29	12

- Z wywiadu przeprowadzonego z pracownikami socjalnymi, członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członkami Zespołu Interdyscyplinarnego i dzielnicowym wynika, że część dorosłych mieszkańców gminy nie dostrzega negatywnych skutków problemu społecznego jakim jest uzależnienie od alkoholu. Osoby dorosłe nie chcą poddawać się dobrowolnemu leczeniu odwykowemu.
- Znacząca część działań podejmowanych w ramach Gminnego programu to zadania profilaktyki uniwersalnej, których adresatami są dzieci uczęszczające do szkół, dla których Gmina Wizna jest organem prowadzącym.
- Na terenie gminy funkcjonują trzy szkoły podstawowe w tym jedna z klasami gimnazjalnymi.
 - Każda placówka oświatowa na terenie gminy realizuje własny program profilaktyczny.
- W 2017 przeprowadzono badanie rozmiaru problemów społecznych na terenie Gminy Wizna badano między innymi zagadnienia związane z alkoholem i substancjami psychoaktywnymi.
- Aby zapewnić reprezentatywność badanej populacji zbadano relatywnie dużą próbkę dzieci i młodzieży zamieszkujących, i uczęszczających do Szkół Podstawowych bądź Gimnazjum na terenie Gminy Wizna.

Ankiety na temat uzależnień przeprowadzono w klasach 6 i 7 Szkoły Podstawowej i klasach 2 i 3 dotychczasowego Gimnazjum w Wiźnie

Ankiety przeprowadzono na zlecenie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zajęcia odbyły się w klasach 6 i 7 Szkoły Podstawowej i klasy 2 i 3 dotychczasowego Gimnazjum.

Na początek odbyła się pogadanka o uzależnieniach – alkohol, narkotyki i papierosy i sposobie zachowania młodzieży w różnych sytuacjach związanych z w/w uzależnieniami.

Uczniowie biorący udział w spotkaniu mają wiedzę na powyższe tematy zarówno oni sami jak i ich koledzy sięgają po używki. Spora część uczniów mówiła też o przesiadywaniu przy komputerze lub nagminnym korzystaniu z telefonów komórkowych. Mimo zakazu posiadania telefonów w szkole wielu uczniów posiadało przy sobie telefony i były momenty, że próbowali z nich korzystać. Podczas zajęć wyjaśniono też, że młode osoby mogą uzależnić się od wielu rzeczy – telefon, Internet, napoje energetyczne, słodczyce. Na zakończenie pogadanki odbyła się scenka aranżowana z udziałem uczniów. Po analizie zebranych danych sformułowano kilkanaście wniosków, z których najważniejsze to:

1. Uczniowie mają szeroką wiedzę na temat różnych używek, które niosą zagrożenia dla młodych ludzi. Byli zaskoczeni, że mogą się uzależnić od wielu innych rzeczy. Część młodzieży był otwarta i chętnie zadawała pytania.
2. W ankiecie uczestniczyło ogółem 86 uczniów.
3. Z analizy wynika, że ani jeden uczeń nie miał kontaktu z narkotykami. Mówią otwarcie, że boją się co będzie, gdy pójdą dalej się uczyć poza miejsce zamieszkania.
4. Wśród 12-13 - latków na 27 osób, 10 miało kontakt z alkoholem. Są to osoby, które pierwszy raz spróbowały alkoholu po cichu w czasie imprezy rodzinnej, kiedy rodzice nie widzieli. W tej grupie nie było osób, które próbowałyby papierosa. Mają wiedzę, że w domach są biernymi palaczami, bo rodzice palą.
5. Wśród 14-latków na 26 osób 16 miało pierwszy kontakt z alkoholem. Część z nich chciała zobaczyć jak to jest po alkoholu, a część chciała poczuć jak smakuje. Połowię z nich zdarzyło się wypić kolejny raz, tak by nikt nie zauważył. W tej grupie 6 osób zapaliło pierwszego papierosa, z czego połowie zdarza się to robić co jakiś czas.
6. Wśród 15-latków przeprowadzenie ankiety było dość trudne. W trakcie zajęć zachowywali się dość zaczepnie, próbowali pytać o różne rzeczy nie związane z pogadanką. W związku z tym uważam, że wyniki w tej grupie są mało wiarygodne. Na 33 osoby tylko 5 podało, że miało pierwszy kontakt z alkoholem i 5 zapaliło papierosa.

Cele programu :

1. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do programów profilaktycznych z zakresu

profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.

2. Prowadzenie edukacji publicznej z zakresu problemów uzależnień od alkoholu i narkotyków.
3. Zapewnienie pomocy opiekuńczej i wychowawczej dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych problemem uzależnienia i uzależnionych od alkoholu, narkotyków itp. m.in. poprzez organizację letniego wypoczynku, finansowanie kosztów prowadzenia świetlic środowiskowych – placówek wsparcia dziennego
4. Zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym.
5. Zwiększenie dostępu do profesjonalnej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem i współuzależnionych, członków ich rodzin.
6. Promowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia oraz alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież oraz dorosłych.
7. Wzmacnianie kompetencji członków Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników pomocy społecznej, oświaty, policji, służby zdrowia, w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przepisów prawa, podejmowania interwencji w sytuacjach problemowych poprzez organizowanie szkoleń, wymianę doświadczeń, monitorowanie i diagnozowanie sytuacji związanej z rozmiarem uzależnień w gminie.
8. Wspieranie środowisk anonimowych alkoholików poprzez finansowanie kosztów utrzymania klubu i gospodarza klubu, zakup materiałów edukacyjnych. Integralną częścią programu jest rozpoznanie środowiskowe uwzględniające diagnozę problemów lokalnych oraz zasobów w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii jakimi dysponuje gmina. Bezpośrednio z diagnozą łączące systematyczne monitorowanie zmian i trendów w zakresie problemów i postaw związanych z problemami obejmującymi wszystkie obszary gminnego programu w tym: profilaktykę szkolną, środowiskową, leczenie odwykowe, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, edukację publiczną oraz rynek napojów alkoholowych

I. Zasoby Gminy Wizna w sferze rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii:

- Pełnomocnik ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- organizacje pozarządowe, kluby sportowe, placówki oświatowe, biblioteki, służba zdrowia – realizujące zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii,
- Punkt konsultacyjno – informacyjny w Wiźnie,
- nauczyciele, pracownicy socjalni OPS, kuratorzy sądowi – przeszkoleni z zakresu profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania patologiom i narkomanii,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Wiźnie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

II Zadania programu i sposób ich realizacji w 2019 roku

Większość zadań realizowanych na poziomie gminy, zgodnie z ww. ustawami, w obszarze profilaktyki szczególnie uniwersalnej i edukacji społecznej, jest wspólnych lub zbieżnych, a ich adresatami są te same lub pokrewne grupy osób. Zasadne więc jest przyjęcie do realizacji zadań zapisanych w wymienionych ustawach jednego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Nowoczesne podejście do profilaktyki, leczenia i rehabilitacji musi zakładać kontekst wszystkich uzależnień ze względu na upowszechniające się wzory łączenia substancji i przenoszenia uzależnień. Główne zadania programu w szczególności będą obejmować:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu lub narkotyków:

- podejmowanie działań mających na celu zmotywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego,
- współpraca z poradniami leczenia odwykowego, jednostkami służby zdrowia oraz innymi podmiotami wspomagającymi proces zdrowienia osób uzależnionych z terenu gminy, w tym m.in. finansowanie ponadstandardowych usług (dodatkowe zajęcia terapeutyczne) świadczonych przez poradnie, zakłady leczenia służby zdrowia, podmioty dla osób uzależnionych i członków ich rodzin,
- udzielanie informacji osobom uzależnionym i członkom ich rodzin o przysługujących prawach oraz możliwościach podjęcia leczenia,

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe lub narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- prowadzenie punktu profilaktyki i opieki nad rodziną oraz finansowanie bieżących kosztów jego działalności oraz wynagrodzenia osób świadczących w nim usługi terapeutyczne,
- przyjmowanie wniosków w sprawie leczenia odwykowego osób nadużywających alkoholu, rozpatrywanie zawiadomień z Policji, GOPS i innych instytucji, uzasadniających wszczęcie postępowania o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- kierowanie osób nadużywających alkoholu, o których mowa w art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi na badanie biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia oraz finansowanie kosztów tych badań,
- kierowanie do sądu wniosków o wszczęcie postępowania o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, finansowanie kosztów postępowań sądowych,
- udzielanie pomocy i wsparcia osobom uzależnionym podejmującym próby zerwania z nałogiem m.in. poprzez pomoc w nawiązaniu kontaktu z terapeutami,
- udzielanie informacji osobom uzależnionym i członkom ich rodzin o przysługujących prawach i

możliwościach podjęcia leczenia,

- udzielanie pomocy prawnej dla osób i rodzin z problemem uzależnień
- współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym oraz innymi instytucjami w zakresie realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- organizowanie spotkań w szkołach z pielęgniarką,
- współpraca z pracownikami sądu rodzinnego, kuratorami sądowymi i psychologiem,
- zakup i rozprowadzanie materiałów o uzależnieniu od alkoholu i narkomanii.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych lub narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych lub socjoterapeutycznych:

- prowadzenie i finansowanie świetlicy w okresie wakacji oraz ferii dla dzieci zapewniającej pomoc w nauce, organizującej czas wolny dzieci zagrożonych alkoholizmem, w których występuje przemoc w rodzinie,
- organizowanie kolonii letnich, obozów zimowych, wyjazdów do kina, wycieczki, basen, nary, łyżwy dla dzieci z rodzin patologicznych oraz zagrożonych alkoholizmem,
- organizowanie systemu pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom osób uzależnionych od alkoholu/ w tym : zakup paczek/- organizowanie, prowadzenie i współfinansowanie w szkołach i w środowisku lokalnym zajęć, imprez edukacyjnych, kulturalnych, sportowych i turystycznych promujących zdrowy styl życia i ograniczających spożywanie alkoholu oraz przeciwdziałanie narkomanii,
- realizacja działań profilaktycznych z wykorzystaniem zajęć pozalekcyjnych, jako alternatywnej formy spędzania wolnego czasu poprzez zakup materiałów i sprzętu niezbędnego do ich realizacji oraz wypłatę wynagrodzeń dla osób prowadzących zajęcia,
- finansowanie pobytu dzieci i młodzieży na koloniach i obozach profilaktycznych poza miejscem zamieszkania,
- udział w ogólnopolskich i regionalnych kampaniach informacyjnych i profilaktycznych, zakup i dystrybucja ulotek niezbędnych do ich przeprowadzenia,
- organizowanie i finansowanie edukacyjnych programów i warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz ich rodziców,
- edukacja lokalnych decydentów i radnych, co do wagi i skali problematyki alkoholowej i narkomanii poprzez zapraszanie ich do wspólnych debat, kampanii edukacyjnych, udziału w imprezach profilaktycznych oraz zapoznania ich z lokalną i ogólnopolską diagnozą problemów uzależnień

- finansowanie szkoleń i kursów dla: członków GKRPA, podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, innych grup zawodowych i społecznych, \
- organizowanie imprez, konkursów o tematyce profilaktycznej, promujących zdrowy styl życia, zakup nagród dla uczestników,
- poszerzanie bazy dla działalności promującej zdrowy styl życia, w szczególności poprzez doposażenie obiektów sportowo – rekreacyjnych i świetlic w sprzęt sportowy oraz materiały edukacyjno – profilaktyczne.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, realizujących zadania służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii w gminie:

- współpraca z organizacjami pozarządowymi, samorządowymi, placówkami oświatowymi, parafiami, klubami sportowymi, ośrodkami kultury, grupami samopomocowymi w zakresie realizacji i finansowania działań mających na celu promocję zdrowego stylu życia poprzez kulturę, sport i turystykę z udziałem treści profilaktycznych lub informacyjnych o uzależnieniach. Organizowanie imprez promujących zdrowy styl życia oraz ograniczanie spożywania alkoholu i zażywania narkotyków.
- zakup sprzętu i materiałów dla instytucji prowadzących działania w ramach rozwiązywania problemów alkoholowych w tym : Szkół, Stowarzyszeń, Klubów; Bibliotek, Świetlic, Klubów Sportowych, Rad Sołeckich.
- koordynowanie działań związanych z uchwałami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych/ wydawanie opinii, co do zgodności lokalizacji punktów sprzedaży/.
- wsparcie finansowe policji na działania prewencyjne.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:

- współpraca z organami i instytucjami w przypadku naruszenia ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi,
- przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży alkoholu, ustalanie zgodności lokalizacji tych punktów z ustawą oraz uchwałami Rady Gminy,
- zwiększenie nadzoru nad punktami prowadzącymi sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
- współpraca z Policją i innymi służbami mundurowymi w zakresie profilaktyki.

6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej:

- integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu oraz prowadzenie działań zmierzających do

wspierania zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

7. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie tych osób ze środowiskiem lokalnym z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

- prowadzenie działań związanych z integracją społeczną osób uzależnionych od narkotyków mających na celu odbudowanie i podtrzymywanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy i zamieszkania.

8. Bieżąca obsługa i ewaluacja gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii:

- ścisła współpraca wszystkich instytucji i osób stykających się z problemem alkoholowym, narkomanii oraz przemocy w rodzinie i koordynowanie działań mających na celu zmniejszenie szkód społecznych będących następstwem nadużywania alkoholu oraz narkotyków,
- prowadzenie działań diagnozujących polegających na systematycznym identyfikowaniu, przyczyn ich występowania i zasobów służących ich rozwiązywaniu.

Realizacja zadań poprzez : stworzenie przychylności i wsparcia lokalnych inicjatyw w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych a zwłaszcza :

- wspomaganie działalności instytucji, organizacji ,stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz zakup sprzętu i materiałów dla instytucji.
- finansowanie kosztów funkcjonowania punktu konsultacyjnego oraz świetlicy prowadzącej zajęcia / materiały biurowe i artykuły spożywcze.
- pomoc materialna dla dzieci z rodzin patologicznych/ organizowanie kolonii letnich obozów zimowych, / .
- wypłacanie wynagrodzenia dla pełnomocnika ze środków zabezpieczonych na ten cel w budżecie gminy .

III. Zasady wynagradzania członków GKRPA w Wiźnie na 2019r.:

Członkom Gminnej Komisji za udział w posiedzeniach, za przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie określonym w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, za przeprowadzanie rozmów z osobami uzależnionymi podczas dyżurów w punkcie konsultacyjnym określa się wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości 135,00 zł brutto obejmujące także zwrot kosztów podróży.